

strokovni članek

Poročilo o delovanju slovenskega Društva T. G. Masaryk in o (mednarodnih) odmevih njegovega dela

VELKO S. RUS
Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za psihologijo
Aškerčeva 2
SI-1000 Ljubljana
velko.rus@guest.arnes.si

POVZETEK

Slovensko Društvo T. G. Masaryk za filozofsko antropologijo, etiko ter za humanistične in družbene vede, je bilo ustanovljeno leta 1995. Novembra 2006 je potekal njegov šesti dopisni občni zbor. Za predsednika je bil znova izvoljen dr. Velko S. Rus. Pred tem je društvo skoraj osem let zelo uspešno vodil njegov prvi predsednik dr. Vojan Rus, ki pa je kasneje iz znanih razlogov odstopil. Poročilo o delovanju društva, napisano za njegov šesti občni zbor, je hkrati prikaz znanstveno, kulturno, (med)narodno in socialno/ družbeno pomembnih dogodkov, ki so povezani z dejavnostjo društva. Poročilu je priložen tudi prevod prikaza knjige z naslovom "Sokol: včeraj, danes, jutri. Obletnice, doprinosi, pomeni", ki ga je za zadnji Masarykov zbornik Akademije znanosti R Češke napisal gospod dr. Josef Zumr.

Ključne besede: Slovensko Društvo T. G. Masaryk, poročilo o delu, Masarykov zbornik, Sokol

ABSTRACT:

REPORT ABOUT THE WORK OF SLOVENE ASSOCIATION T. G. MASARYK AND ABOUT (INTERNATIONAL) ECHOES OF ITS ACTIVITY

Slovene Association T. G. Masaryk for philosophical anthropology, ethics and for humanistic and social (societal) studies, has been founded in the year 1995. In November 2006, the 6th general correspondent assembly took place. Dr. Velko S. Rus was again elected for the president of the association. Before, the association has been for almost eight years very successfully lead from the side of its first president, dr. Vojan Rus, who left this position from known reasons. Report about association's work, prepared for its 6th general assembly, is in the same time the review of scientific, cultural, (inter)national and social/ societal significant events,

which are connected with association's activity. Slovene translation of the review of the book with the title "The Hawk: yesterday, today, tomorrow. Anniversaries, contributions, significance", written from the side of dr. Josef Zumer and published by the Institute T. G. Masaryk of the Academy of sciences of the Czech Republic, is also included into the article.

Key words: Slovene association T. G. Masaryk, work report, Masaryk's collection, Hawk Organization

Meseca novembra 2006 so člani slovenskega Društva T. G. Masaryk pred VI. korespondenčnim občnim zborom dobili naslednje poročilo o delu, ki je hkrati pričevanje o znanstveno, kulturno in socialno zanimivih in odmevnih dogodkih v obdobju od leta 2004–2006.

Poročilo o delovanju slovenskega Društva T. G. Masaryk

Spoštovani člani Društva T. G. Masaryk!

Dovolite mi, da vam predložim poročilo o delovanju Društva T. G. Masaryk ter predloge za naslednji (peti) izredni in korespondenčni občni zbor Društva T. G. Masaryk:

A/ poročilo o delovanju društva

B/ volitve novega predsednika

C/ predlogi nadaljnjega dela.

Ad A/ Poročilo o delovanju društva

Poročilo o delu za obdobje od konca septembra / oktobra 2004 do konca oktobra 2006

Spoštovane, spoštovani!

Poročilo o delu za obdobje od konca septembra oz. oktobra 2004 do konca oktobra 2006 zajema naslednje dejavnosti in rezultate dela:

- V letu 2005 smo se poslovili od gospoda naslovnega škof dr. Vekoslava Grmiča, ki je bil tudi član društva T. G. Masaryk. Med njegovimi aktivnimi prispevki k delu društva smo posebej hvaležni tudi za njegovo udeležbo in izjemen referat na mednarodnem simpoziju "Globalizacija in človekove pravice", ki ga je decembra 2000 v Ljubljani organiziralo naše društvo. Kot predsednik oz. predstavnik društva T. G. Masaryk sem v imenu društva zrazil sožalje cenjenim gospodom, nadškofu, dr. Alojziju Uranu, dr. Francu Krambergerju, predstojniku slovenske škofovske konference, Ivanu Arzenšku, glavnemu uredniku založbe Znamenje in njenemu odgovornemu uredniku, gospodu Srečku Reherju.

Udeležil sem se žalne seje v Mariboru, nato pa žalne maše in pogreba. Dovolite mi, da na tem mestu še enkrat podam iskreno zahvalo za vlogo, ki jo je v našem društvu imel gospod dr. Vekoslav Grmič, za njegov trajen doprinos in za čast, ki nam jo je naklonil s svojim članstvom in delovanjem.

- V obdobju 2004–2006 je zaživela tudi izdajateljska in založniška dejavnost našega društva. Poteka kot popolnoma transparentno samofinanciranje, tako kot celotna dejavnost društva, ki temelji izključno na prostovoljnem delu in maksimalni ekonomičnosti stroškov. Sodobna tehnologija namiznega založništva nam je tako omogočila, da je meseca maja 2005 izšlo delo z naslovom "Sokol: včeraj, danes, jutri" s podnaslovom "Obletnice, doprinosi, pomeni" (skupaj 170 strani); že sam datum izdaje zgovorno pove, da je šlo za 60 letnico konca 2. svetovne vojne, v knjigi je zbranih 12 prispevkov/ referatov s prvega znanstvenega simpozija na temo "Sokola" po 2. svetovni vojni v Sloveniji ter pozdravna prispevka gospoda Tomaša Vostryja, tedaj 1. sekretarja ambasade Republike Češke in gospoda prof. Dušana Nečaka. Prispevki so bili prej sicer objavljeni tudi v reviji Anthropolos, a je bila 60. obletnica hkrati priložnost, da se opozori tudi na zgodovinsko vlogo in pomen OF slovenskega naroda. Ker je bila knjiga že vsem poslana, vam je ne pošiljam kot prilogo; vsekakor pa lahko kakšen izvod z veseljem pošljam vsakomur, ki se zanj zanima.

Nekaj dni pred pisanjem pričujočega poročila pa sem dobil dopis oz. informacijo s strani gospoda dr. Josefa Zumra iz Prage, v pismu, ki mi ga je poslal in ki je datirano s 25. 10. 2006, da bo v Pragi kmalu izšel nov "Masarykov zbornik", v katerem bo tudi njegova recenzija knjige "Sokol: včeraj, danes, jutri".

- Meseca junija 2005 je bilo izdano delo z naslovom "Slovene association T. G. Masaryk in Prague 2002". Knjiga/ brošura je bila izdana v sodelovanju z Inštitutom T. G. Masaryk Češke akademije znanosti (skupaj 86 strani). V knjigi/ brošuri je zbranih sedem prispevkov, ki so bili decembra leta 2002 predstavljeni na simpoziju z naslovom "Češi a Nemci v pojeti a politice T. G. Masaryka", simpozij pa je pripravil Inštitut T. G. Masaryka Akademije znanosti Češke republike. Ker vam dela še nisem poslal, ga tokrat pošiljam kot prilogo.

- Leto 2005 je bilo tudi 10. letnica obstoja slovenskega društva T. G. Masaryk. Ob tej "okrogli" obletnici sem vam poslal dopis, ki ga prilagam tudi sedaj, hkrati s tem dopisom pa sem vam tedaj poslal še štiri "svežnje" priloge, ki so v dopisu, ki vam ga pošiljam tudi sedaj, obrazloženi pod zaporednimi števili št. 1, 2, 3, 4. Dopis je bil datiran z 11. 3. 2005 in upam, da ste ga vsi prejeli. Vsekakor pa lahko materiale po želji pošljam vsakomur, ki bi jih (znova) rad imel.

- Posebej se velja zahvaliti gospodu Martinu Premku, ki je za zgolj simboličen minimalni honorar prevedel v slovenščino prispevek, ki ga je v ruščini napisal in za objavo v reviji Anthropolos že pred leti poslal gospod doc. dr. Jevgenij Firsov z moskovske državne univerze Lomonosov, tudi sam udeleženec mednarodnega simpozija o globalizaciji, ki ga je slovensko društvo T. G. Masaryk l. 2000 priredilo v Ljubljani. Gre za prispevek z naslovom "Lev Tuma i Krunoslav Heruc: ustanovitelja in mecenji jugoslovanskih kulturnih društev v carski Rusiji" (Anthropolos, leto 2005, letnik 37, št. 1–4, str. 465–476).

- Doc. dr. Firsov je poslal NUK v Ljubljani še eno svoje delo na temo T.G. Masaryka, sam sem ga uradno podaril NUK (Narodni in univerzitetni knjižnici) v Ljubljani.

- V letu 2006 sva skupaj z dr. Vojanom Rusom o dejavnosti slovenskega društva T. G. Masaryk obvestila tudi člane mednarodnega združenja T. G. Masaryk (predsednik je gospod prof. dr. Eugen Faucher). Zato vsakomur od vas kot informacijo pošiljam to, kar je bilo poslano tudi članom mednarodnega združenja T. G. Masaryk, posebna dopisa pa sta bila poslana spoštovanemu gospodu Vaclavu Havlu, nekdanjemu predsedniku Republike Češke in spoštovanemu gospodu Jiriju Paroubeku, eks – predsedniku vlade Republike Češke.

Med dopise, ki smo jih poslali članom mednarodne asociacije, smo uvrstili samo en dopis, ki je bil poslan gospodu Anthoniju Blairu, čeprav je bil enak dopis, z edino

spremembo v konkretnem osebnem naslavljanju in s tem povezanim tekstom poslan na osebne naslove ameriškega predsednika, gospoda Geoga Busha, ruskega predsednika, gospoda Vladimirja Putina in francoskega predsednika, gospoda Jacquesa Chiraca. Člani mednarodne asociacije T. G. Masaryk (pobudnik njene ustanovitve v letu 1994 je bil dr. Vojan Rus, ki je kasneje, po osmih letih izjemnih mednarodnih in domačih uspehov slovenskega društva T. G. Masaryk odstopil iz znanih razlogov) so tako prejeli materiale, ki so navedeni v prilogah pričujočega dopisa.

Finančno stanje

Glede finančnega stanja Društva T. G. Masaryk lahko poročam, da v času od oktobra 2004 do konca oktobra 2006 na žiro oz. transakcijskem računu nismo imeli nobenih prilivov niti odlivov sredstev, tako da je sedanje stanje glede na oktober 2004 nespremenjeno. Posebej pa velja poudariti, da je bila celotna dejavnost v času od konca septembra/ začetka oktobra 2004 do konca junija 2006 v celoti in popolnoma financirana samo s strani članov samih (tako kot v vseh prejšnjih obdobjih). Poleg popolnega samofinanciranja, ki je zahtevalo maksimalno finančno previdnost, racionalnost, ekonomičnost in skromnost, je bilo v tem času v društvo vloženo tudi zelo veliko ur prostovoljnega dela.

Ad B/ Volitve novega predsednika

Pri volitvah novega predsednika bomo upoštevali enake določbe, kot so že bile sprejete na volitvah septembra 2002 in so bile tedaj kot take sprejete s strani večine članov. Razvidne so tudi iz dopisa, ki je bil 9. septembra 2002 poslana članom društva, in sicer na strani 28 poročila o delu Društva T. G. Masaryk, ki ga je, skupaj z obrazložitvijo razlogov za svoj predčasni odstop, do katerega je prišlo iz znanih razlogov, tedaj poslal dr. Vojan Rus. Zato je tudi k sedanjemu poročilu dodan *anketno volilni list*, kot sestavni del vsakega od dosedanjih, že dostavljenih predlogov za izredni občni zbor. Že na IV. izrednem korespondenčnem občnem zboru je bila sprejeta propozicija, da je za izvolitev novega predsednika zadostna že relativna večina, se pravi lahko tudi manj od polovice glasov (overjen zapisnik IV. izrednega občnega zbora, str. 2, Ljubljana, 26. 9. 2002). Lepo prosim, če izpolnjeni anketno volilni list sedanjemu predsedniku društva pošljete na naslov: dr. Velko S. Rus, Rašiška 6, 1000 Ljubljana. Pošljete ga lahko od časa, ko boste prejeli pričujoč material – predvidoma 8. 11. 2006 do 22. 11. 2006,

Prispeli anketno – volilni listi bodo skupaj s tajnikom društva pregledani, volilni rezultati pa bodo pisno sporočeni vsem članom društva.

Ad C/ Predlogi nadaljnjega dela

Verjetno se marsikdo od vas še spominja, da sem 23. 12. 2004 poslal dopis, ki ga prilagam tudi tukaj, da naj bi bil leta 2005 simpozij z naslovom "Slovenska nacionalna/narodna identiteta" z neobveznim podnaslovom "Slovenci in Masaryk"; podnaslov je neobvezen v tem smislu, da je daleč največji poudarek na temi "slovenske nacionalne identitete" s katerihkoli vidikov vseh strok, področij, znanosti in pristopov, ki se ukvarjajo z omenjeno problematiko. Tema, ki je bila "uradno" napovedana pred dvema leti, naj bi se vendarle realizirala v letu 2007, o datumu boste pravočasno obveščeni in tudi kasneje obveščani o poteku priprav. Za sedaj vas samo lepo prosim, da mi na enega od mojih naslovov ali pa ustno posredujete samo približen naslov vašega prihodnjega pri-

spevka (Velko S. Rus, Rašiška 6, 1000 Ljubljana; velko.rus@ff.uni-lj.si; mobilni telefon 041/ 853 485; telefon v službi: 01/ 2411166; naslov v službi: dr. Velko S. Rus, Oddelek za psihologijo, FF v Ljubljani, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana). Upam, da bo vaša odločitev toliko lažja, ker se naše srečanje pripravlja že kar nekaj časa. Hkrati lahko ugotovimo, da smo pred dvema leti predložili kar "kurantno temo", katere pomen in pomembnost zaznavajo tudi drugi strokovnjaki, raziskovalci in znanstveniki.

Načrt dela za obdobje 2006–2008:

- Slovensko Društvo T. G. Masaryk namerava v letu 2007 izdati novo delo in sicer knjižno izdajo na temo dosedanjih mednarodnih prispevkov. Tako kot doslej, bo delo samofinancirano izključno s strani avtorjev.

- Ponovna obuditev dela po sekcijah.

- Sodelovanje z drugimi društvi doma in tujini.

- Priprava in izvedba večih manjših strokovnih in znanstvenih srečanj na temo aktualnih strokovnih in znanstvenih vprašanj različnih strok oz. znanosti.

- Priprava in izvedba simpozija z naslovom "Slovenska narodna/ nacionalna identiteta", ki je bil napovedan že za leto 2005; poseben, a zgolj eden od različnih možnih vidikov simpozija je tudi vidik "*Masaryk in Slovenci*".

Ljubljana, 6. 11. 2006

Lep pozdrav in najboljše želje,

Dr. Velko S. Rus

Poslan je bil tudi naslednji anketno – volilni list:

Vljudno prosimo, da odgovorite na naslednja vprašanja:

1/ Koga predlagate za novega predsednika Društva T. G. Masaryk za dveletno obdobje od konca septembra/ od začetka oktobra 2006 do konca septembra/ začetka oktobra 2008 ?

2/ Ali dosedanje delo Društva T. G. Masaryk ocenjujete v glavnem kot pozitivno?

3/ Vaši cenjeni predlogi glede nadaljnega dela društva:

Datum:

Podpis:

Prosim, da izpolnjeni anketno volilni list do 22. 11. 2006, vrnete na naslov Dr. Velko S. Rus, Rašiška 6, 1000 Ljubljana.

Potrdilo:

Spodaj podpisani, _____, potrjujem, da sem od dr. Velka S. Rusa prejel predlog petega izrednega korespondenčnega občnega zbora Društva T. G. Masaryk, poročilo o delu za Društvo T. G. Masaryk in predloge za nadaljnje delo, in sicer za obdobje oktober 2004 – oktober 2006.

Poslane so bile tudi naslednje priloge k poročilu:

Priloga 1: Knjižica z naslovom " Slovene association T. G. Masaryk in Prague 2002" z mednarodne znanstvene konference z naslovom "Čehi in Nemci v konceptih in politiki T. G. Masaryka" (Praga, 6. 12. 2002).

Priloga 2: Dopis, ki sem ga poslal članom slovenskega Društva T. G. Masaryk 11. 3. 2005, in sicer ob 10. obletnici ustanovitve društva.

Priloge 3: Izrazi sožalja, ki sem jih kot predsednik društva poslal v zvezi s smrtjo dr. Vekoslava Grmiča.

Priloga 4: Napoved simpozija, datirana že 23. 12. 2004, z vabilom za prijavo za simpozij leta 2007.

Priloga 5: Dopis, ki sem ga poslal slovenski NUK v zvezi s knjigo - darilom s strani gospoda Docenta Jevgenija Firsova.

Priloga 6: Dopis (v angleščini), ki sva ga skupaj z dr. Vojanom Rusom poslala članom mednarodnega združenja T. G. Masaryk.

Priloga 7: Predlog za postavitve spomenika Josipu Rusu (prevod v angleščino).

Priloga 8: Prvi dopis gospodu ing. Jiriju Paroubeku, eks – predsedniku vlade Republike Češke (v angleščini).

Priloga 9: Drugi dopis gospodu ing. Jiriju Paroubeku, eks – predsedniku vlade Republike Češke (v angleščini).

Priloga 10: Dopis gospodu Anthonyju Blairu, Prvemu ministru Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v angleščini).

Priloga 11: Fotokopija dopisa, ki ga je Vojan Rus prejel od v imenu gospoda Prvega ministra Anthonyja Blaira (v angleščini).

Priloga 12: Dopis s strani predesdnika mednarodnega združenja T. G. Masaryk, gospoda profesorja Eugena Faucherja (v francoščini; gospod profesor Faucher je sin nekdanjega vodje francoske vojaške misije v Češkoslovaški Republiki, univerzitetni profesor v Franciji in predsednik mednarodnega združenja T. G. Masaryk).

Priloga 13: Dopis s strani gospoda dr. Josefa Zumra (v češčini: nekdanjega disidenta v času represivnega režima, kasneje svetovalca eks – predsednika Republike Češke, Vaclava Havla, univerzitetnega profesorja in vodje različnih iniciativ in institucij v zvezi s T. G. Masarykom (Inštituta T. G. Masaryk Akademije znanosti R Češke npr.).

Priloga 14: Odgovor oz. zahvala, ki ga je gospodu Prvemu ministru Anthonyju Blairu poslal dr. Vojan Rus.

Opomba v zvezi s prilogo 3:

Naj v zvezi s prilogo 3 omenim, da sem kot predsednik slovenskega Društva T. G. Masaryk ob smrti škofa dr. Vekoslava Grmiča, nekoliko kasneje pa tudi ob smrti papeža Janeza Pavla II. osebno naslovil tudi naslednja sožalna dopisa, in sicer na vsakega od omenjenih gospodov: dr. Alojzija Urana, nadškofa, Ljubljana, dr. Franca Krambergerja, predstojnika slovenske škofovske konference, Maribor, Ivana Arzenška, glavnega urednika založbe Znamenje in Srečka Reherja, odgovornemu uredniku založbe Znamenje:

"Sprejmite naše iskreno sožalje ob odhodu velikega Slovenca, velikega kristijana in velikega znanstvenika, škofa dr. Vekoslava Grmiča, ki je tudi kot član znanstvenega Društva T. G. Masaryk podaril Sloveniji in Evropi izjemne etične, duhovne in znanstvene prispevke v korist humanosti, vere, sprave in družbenega napredka."

V Ljubljani, 22. 3. 2005
Sprejmite naše izraze spoštovanja,
Predsednik Društva T. G. Masaryk

Dr. Velko S. Rus

"Dovolite mi, da Vam izrazim moje najgloblje sožalje ob odhodu papeža Janeza Pavla II., izjemne osebe in osebnosti z najvišjim moralnim prispevkom za mir, svobodo, človekove pravice, osnovno socialno pravičnost, človekovo dostojanstvo in smisel življenja. Njegovo dosledno zavzemanje za najpomembnejše krščanske in splošno človeške vrednote je zlasti v družbenih krizah na prelomu tisočletij prvi, najpomembnejši in najvišji moralni vzor na etični poti, ki jo je kazal človeštvu.

Ljubljana, 4. 4. 2005

Z velikim spoštovanjem,
Predsednik Društva T. G. Masaryk,
Dr. Velko S. Rus

* * *

V zvezi s knjigo "Sokol: včeraj, danes, jutri. Obletnice, doprinosi, pomeni" naj omenim še prikaz knjige, ki je izšla v zadnjem Masarykovem zborniku (november 2006), ki ga je izdal Inštitut T. G. Masaryka Akademije znanosti Republike Češke. Avtor recenzije je gospod dr. Josef Zumr.

Prikaz je prevedla gospa Bojana Maltarič, za kar se ji tudi na tem mestu posebej zahvaljujemo.

SOKOL: VČERAJ, DANES, JUTRI. OBLETNICE, DOPRINOSI, POMENI

Urednik Velko S. Rus. Slovensko društvo T. G. Masaryk, Ljubljana 2005. 170 strani.

V prejšnjem zvezku Masarykovega zbornika (*Masarykův sborník XI–XII, s. 563–564*) smo poročali o dejavnosti slovenskega Društva T. G. Masaryk za filozofsko antropologijo, etiko ter za humanistične in družbene vede, ki po desetih letih obstoja med svoje zasluge lahko prišteje vrsto pomembnih znanstvenih dosežkov. Leta 2005 je to društvo pod uredniškim vodstvom svojega sedanjega predsednika prof. dr. Velka S. Rusa izdalo publikacijo *Sokol: včeraj, danes, jutri. Obletnice, doprinosi, pomeni*.

Knjiga, ki ima značaj zbornika, je sestavljena iz treh po obsegu neenakih delov. V prvem, najbolj obsežnem, so objavljeni prispevki s simpozija, ki je pod istim naslovom, kot ga nosi tudi publikacija, potekal v Ljubljani leta 1997. Simpozij je bil sploh prvo znanstveno zasedanje, ki se je na Slovenskem po drugi svetovni vojni ukvarjalo s tematiko Sokola, čeprav je imel v tej deželi skoraj enako dolgo zgodovino kot v deželi svojega nastanka. Prva sokolska enota je bila v Ljubljani ustanovljena že v prvi polovici šestdesetih let 19. stoletja, kmalu po nastanku Sokola v Pragi. Zgodovini slovenskih sokolskih društev je v prvem delu knjige posvečenih nekaj prispevkov, usmerjenih na posamezne kraje in pomembne osebnosti. Neposredno z Masarykom in vplivom njegovih nazorov na sokolsko gibanje se ukvarja prispevek Milana Likiča-Gučeka (*T. G. Masaryk, njegovi življenjski pogledi in njihov vpliv na sokolsko gibanje*). Ostala besedila se ukvarjajo z aktualnimi problemi: s pomenom gimnastike za telesno in duševno zdravje v sodobni civilizaciji, z mestom športa v strukturi sodobne družbe in podobno. Pomemben dosežek simpozija je bil predlog, ki ga je vložil in utemeljil Velko S. Rus, in sicer da bi bila znotraj Društva T. G. Masaryk ustanovljena sekcija sokolskih študij. Rezultat delovanja te sekcije je tudi knjiga, ki jo recenziramo. Po mojem mnenju najpomembnejši prispevek, ki ga je bilo slišati na simpoziju, je predstavil takratni predsednik in eden od ustanoviteljev društva prof. Vojan Rus. Za naslov je izbral izrek

svojega očeta, predvojnega pod – staroste slovenskega Sokola in pomembnega aktivista v protifašističnem boju Josipa Rusa: "Pot slovenskega sokolstva se je končala slavno." Vojan Rus je v svojem nastopu utemeljil in prepričljivo branil dva nazora, ki v Sloveniji očitno nista splošno sprejeta. Prvi zadeva nastanek in nadaljnjo usodo Osvobodilne fronte kot vrhovne organizacije upora leta 1941 v zelo zapleteni politični situaciji po porazu Jugoslavije in sklenitvi sovjetsko-nemškega pakta. Dejstvo, da je pomembno vlogo pri orientaciji Osvobodilne fronte odigrala ravno slovenska sokolska organizacija, je prispevalo k temu, da je OF zavzela dosledno antifašistično pozicijo, opirajoč se na široko demokratično bazo, in se tako izognila različnim sektaškim stališčem. Drugi nazor zadeva situacijo po letu 1945. Takrat se je vodstvo Sokola strinjalo s prekinitvijo samostojnega obstoja društva in z vstopom v enotno telesnovzgojno organizacijo Partizan. Tudi to dejstvo je pozitivno vplivalo na idejno vzdušje v Sloveniji in v takratni Jugoslaviji, ker je močno okrepilo antistalinistične tendence in prispevalo k uveljavljanju idejne pluralnosti v društvu. – Prispevek Vojana Rusa je v zborniku objavljen tudi v angleškem prevodu.

Drugi del knjige zapolnjuje še en prispevek Vojana Rusa, ki obravnava dejavnost in ideološki profil slovenskega umetnika, misleca in politika Edvarda Kocbeka. Precejšnji del članka se ukvarja z odnosom med Kocbekom in Josipom Rusom, sklene pa se s predlogom, da bi bil v Ljubljani poleg spomenikov Borisu Kidriču, Edvardu Kardelju in Edvardu Kocbeku ob 60. obletnici konca druge svetovne vojne postavljen tudi spomenik Josipu Rusu, ustanovitelju in enemu od vodij Osvobodilne fronte.

Zadnji del zbornika pa zajema pregled dejavnosti slovenskega Društva T. G. Masaryka in odzive nanjo doma in v tujini ter objavlja tudi ustrezne dokumente s tega področja.

Knjiga o Sokolu je dokaz, kako Masarykova dediščina še danes prinaša žive spodbude idejnemu dogajanju pri naših južnih prijateljih. Iz nje bi se tudi sami lahko marsikaj naučili, pozornost pa bi ji morali posvetiti tudi naši sokolski delavci.

Josef Zumr